

MEDELHAVSMUSEET
STATENS MUSEER FÖR VÄRLDSKULTUR

DEMOKRATI FINNS INTE – VI GÖR DEN / BYGGA DEMOKRATI

LÄRARHANDLEDNING FYSISKT SKOL- PROGRAM OCH EGENLEDD KLASS

Grundskola åk 4-9, gymnasieskola och vuxenstuderande i ämnena Samhällskunskap, Historia, SO, läroplan, värdegrund.

Introduktion, upplägg, planering och övningar/arbetsuppgifter

Introduktion

Utställningen "Demokrati finns inte – vi gör den" på Medelhavsmuseet i Stockholm erbjuder en lärarrik upplevelse och ett rikt utbud och material som lärare och elever fysiskt på plats eller digitalt kan ta del av inom ramen för skolämnena Samhällskunskap, Historia, SO, samt skolans läroplan och värdegrund i grundskolans årskurs 4-6 och 7-9, samt gymnasie- och vuxenstudierande. Utställningen kan levandegöra läroplansanknuten tematik, skapa engagemang och en bas för samtal, och därigenom ligga till grund för ett starkt lärande.

Utställningsbesöket kan dessutom samköras med undervisningen i en rad ämnen, vilket kan underlätta möjligheten till att genomföra ett besök. Lärare kan samarbeta, och mer tid och utrymme kan hittas i skolschemat. Detta kan i sin tur leda till en mindre stressfri tillvaro samtidigt som eleverna kan komma i väg på en lärarrik och minnesvärd upplevelse.

Exempelvis kan eleverna på samma gång studera museiföremål som har med Historia, Religion, Bild och Svenska att göra när de utforskar en utställning eller en monter om något visst fenomen. Undervisningen kan fortgå under flera tillfällen och delas upp utifrån strukturen före- under- och efter besöket.

Denna lärarhandledning fokuserar på lärare och elever som besöker museet fysiskt genom ett FYSISKT SKOLPROGRAM eller på EGEN HAND. För att genomföra ett undervisningsupplägg på egen hand behöver läraren mejla Medelhavsmuseets reception (receptionen@medelhavsmuseet.se) för att boka datum och tid. Skolprogram där en av museets pedagoger genom en pedagogisk visning visar runt i utställningen bokas via webbsidorna [Skolprogram - Medelhavsmuseet](#) och [Medelhavsmuseet Internetbokning](#).

Digitala onlineprogram (undervisning via videomöte) kan även bokas utifrån utställningens innehåll. Mer information hittas här:

[Bygga demokrati ONLINE - Högstadiet - Världskulturmuseerna](#)

[Bygga demokrati online - gymnasiet - Världskulturmuseerna](#)

[Skola Online - Världskulturmuseerna \(varldskulturmuseerna.se\)](#)

Denna lärarhandledning fokuserar på två olika former av undervisning:

Enskilda elevers eller grupper av elevers egna arbete/skapande, inklusive skriftlig och/eller muntlig presentation.

Specifika arbetsuppgifter och övningar kopplade till utställningen.

Utställningens innehåll och nedan övningar och arbetsuppgifter är kopplade till grundskolans och gymnasieskolans läroplan och kursplaner i Samhällskunskap och Historia, samt skolans läroplan och värdegrund (se Läroplanskopplingar webb).

Inför besöket / användningen av museets material

För att eleverna på bästa sätt ska kunna ta sig an museets utbud kan det vara bra att redogöra för vissa fakta, teman och begrepp, såväl som museet i sig, inför besöket.

Inför undervisning om demokrati är det givande att behandla fakta/teman/begrepp som:

Demokrati

Statsskick

Politiskt system

Diktatur/Autokrati

Undervisning inför, under besöket och efter görs med fördel i kombination med Världskulturmuseernas faktsäckade digitala lärplattform *Bygga demokrati.se*, om demokratins kärna samt demokratier, politiska system och berättelser om demokrati från Sverige och andra delar av världen. Plattformen, precis som utställningen, är framtagen i samarbete med Riksantikvarieämbetet och Varieties of Democracy (V-Dem) vid Göteborgs universitet. I detta världsledande forskningsprogram mäts demokratisk utveckling i världen. Fördjupningsmaterialet innehåller fakta, statistik, föremål, berättelser, arbetsuppgifter och övningar.

[Bygga Demokrati](#)

På webbsidan [Skola Online - Världskulturmuseerna \(varldskulturmuseerna.se\)](#) finns ytterligare digitala lärresurser som behandlar demokrati, politiska system och samhällets utveckling:

[Antiken - Världskulturmuseerna](#) – Faktaspäckad digital lärplattform om antikens Grekland och Rom med stort material om demokrati och politiska system och samhällen.

[Allt har en historia - Världskulturmuseerna \(varldskulturmuseerna.se\)](#) – Digital lärplattform med filmmaterial om världens historia:

[De första jordbrukarna och stenåldersmannen i graven - Världskulturmuseerna](#)

[Antikens Grekland och stadsstaten Aten - Kruka 400-tal f.v.t. - Världskulturmuseerna \(varldskulturmuseerna.se\)](#)

[Romarriket – Staty föreställande ämbetsman ca 50 f.v.t. - 10 e.v.t - Världskulturmuseerna \(varldskulturmuseerna.se\)](#)

[Världskrigens era och den japanska imperialismen – sängtäcke för barn - Världskulturmuseerna](#)

[Frigörelse under 1900-talet och 2000-talet – Arbetsrock Sydafrika/Zulu 2000-tal - Världskulturmuseerna](#)

[Antropocen: Var är vi nu? Människan idag – klimatkras och migration – Fiskebåt 2010-tal - Världskulturmuseerna](#)

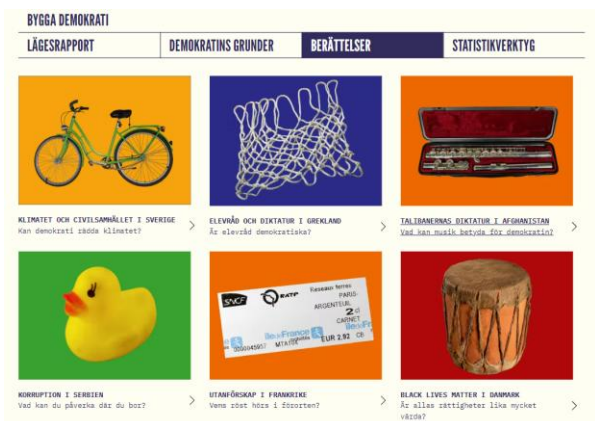
Introduktionsfilmer till Medelhavsmuseet och Världskulturmuseerna hittas på:

[Medelhavsmuseet - en pärla mitt i city \(youtube.com\)](#)

2 minut och 9 sekunder

[Vilka är Världskulturmuseerna? - YouTube](#)

2 minut 32 sekunder

Besöket / används museets utbud

Om klassen har bokat ett skolprogram fysiskt eller digitalt med museipedagogen följer lärare och elever med denne runt genom utställningen och får undervisning om demokrati och demokratiska system.

Om lärare visar runt klassen på egenhand kan denne med fördel använda sig av lärarhandledningen "Demokrati finns inte – vi gör den. Sammanfattning av utställningen" tillsammans med den digitala lärplattformen Bygga demokrati.se.

[Bygga Demokrati](#)

Efter besöket med museipedagog, en egen lärare i utställningen eller i klassrummet finns möjligheten att arbeta vidare med den digitala lärplattformen Bygga demokrati, samt med olika övningar och frågor som visas på följande sida.

Om undervisningen innefattar eget arbete enskilt eller i grupp i utställningen kan läraren inleda med en kort introduktion vid utställningens början. Låt därefter eleverna själva söka runt i utställningen efter material om det ämne som de har. Be dem anteckna, ta bilder eller filma material som de kan använda under sina studier och sin presentation.

Om undervisningen innefattar specifika övningar i utställningen kan läraren inleda en egen introduktion vid utställningens början. Läraren kan därefter dela ut övningsformuläret på följande sida och låta eleverna själva gå runt i utställningen och leta upp svaren. Ta alternativt en gemensam tur runt och placera eleverna vid de platser/stationer i utställningen där de kan finna svar.

Exempel på upplägg/övningar för lärare som går med sin klass på egen hand

Filmade personliga berättelser om demokratiskt engagemang från olika delar av världen.

Beskrivningar av V-Dem:s fem demokratibegrepp: rättvisa val, frihet, jämlikhet, öppenhet och deltagande.

Genom att ta ställning till olika frågeställningar fördjupas förståelsen för de olika demokratibegreppen.

TA STÄLLNING

Använd de påståenden eller dilemmafrågor som finns på respektive demokratibegrepp.

Låt alla ställa sig på en sida av en linje (tejpad eller imaginär).

Läs upp påståendet och låt eleverna välja sida (ja/nej).

Låt eleverna förklara varför de står på den ena eller andra sidan linjen.

Läs och förklara texten som förklarar begreppet.

Reflektera tillsammans kring hur texten kopplas samman med påståendena och elevernas svar.

DELA PERSONLIGA BERÄTTELSE

Låt eleverna välja ett vykort var, läsa den personliga berättelsen och återberätta den för en annan elev.

Låt eleverna tillsammans fundera på hur just den berättelsen kopplar an till ett eller flera av de fem demokratibegreppen.

Om tid finns, avsluta med att låta eleverna skriva en egen berättelse och hänga upp.

Vykort att ta med hem. 18 personliga demokrati-berättelser ifrån olika platser i världen.

Tre föremål som hör ihop med varsin demokrati-berättelse.

Här kan du skriva din egna demokrati-berättelse på en lapp och hänga upp den på väggen för att dela med andra.

DEMOKRATIerna I VÄRLDEN BLIR FÄRRE OCH SVAGARE

Dela upp eleverna i mindre grupper.

Läs texten under rubriken *Demokratierna i världen blir färre och svagare*.

Låt varje grupp fundera på en fråga var:

Hur och varför skulle demokratin påverkas om:

- All media ägs av staten?
- Föreningsfriheten, alltså rätten för alla att starta och delta i föreningar, begränsas?
- Yttrandefriheten begränsas?
- Minoriteters rättigheter begränsas?
- Segregationen i samhället ökar?

Här kan du med hjälp av tejp och en penna berätta vad mer du tycker behövs i en demokrati.

Demokratin är på tillbakagång. Idag lever bara 13 procent av världens befolkning i helt fria demokratier.

Intervju med Staffan Lindberg, föreståndare för V-Dem, som förklarar hur demokratin mår idag.

Arbetsuppgifter, frågor och övningar till skolprogrammet och/eller utställningen

Frågorna relaterar delvis till det innehåll som förmedlas av museipedagogen, men övningarna kan även användas av klassen efter en lärares visning eller då de går på egen hand i utställningen. Anteckna med penna och papper. Arbeta enskilt eller i grupp. Källor och fakta kan även behöva sökas utanför museet.

1. Vad menas med ordet "demokrati"? Varifrån härstammar ordet? Vad kännetecknade demokratin som ordet "demokrati" härstammar ifrån? Vilka är skillnaderna mellan denna demokrati och den demokrati som vi idag har i Sverige?
2. Vad anser du är viktigt i en demokrati?
3. Vad är en autokrati?
4. Demokratierna är på tillbaka gång världen över. Hur många procent av världens befolkning lever idag i en liberal demokrati? Vad anser du om detta? Motivera ditt ställningstagande.
5. Vilka är de fem demokratibegreppen/ byggstenarna som en demokrati bör bestå av enligt V-Dem?
6. Förklara vart och ett av de fem demokratibegreppen närmare med flera meningar. Ge exempel på hur en person kan utöva sin användning av/rätt till begreppet/byggstenen?
7. Håller du med eller inte? Välj tre stycken frågeställningar från informationen om demokratibegreppen och förklara varför du håller med eller inte.

Vykort att ta med hem. 18 personliga demokrati-berättelser ifrån olika platser i världen.

Tre föremål som hör ihop med varsin demokratiberättelse.

Här kan du skriva din egna demokratiberättelse på en lapp och hänga upp den på väggen för att dela med andra.

8. Välj tre personliga demokratiberättelser bland föremål eller vykort. Beskriv dem kort. Vilka av de fem demokratibegreppen har de att göra med?
9. Vad kan vi göra för att stärka demokratierna världen över? Vad kan vi göra för att stärka demokratin i Sverige?

Efter lärarens visning i utställningen eller senare i klassrummet

Efter turen i utställningen eller efter hela besöket på museet kan eleverna fortsätta med eget arbete/grupparbete eller med specifika övningar i utställningen eller i klassrummet. Förutom den digitala lärplattformarna [Bygga Demokrati](#), [Antiken](#) och [Allt har en historia](#) hittas skolprogram Online och andra digitala lärresurser på [Skola Online - Världskulturmuseerna \(varldskulturmuseerna.se\)](#). Exempelvis finns ytterligare lärmaterial i form av källor/museiföremål att arbeta vidare med.

Se även "Inför besöket/ användningen av museets material".

Övningar/arbetsuppgifter

Samhällskunskap

En demokrati i världen

Grundskola åk 7-9, samt gymnasie- och vuxenskola

Välj ett land med demokrati. Undersök hur det är ställt med demokratin i landet. Utgå ifrån de fem demokratibegreppen och de byggstenar som dessa i sin tur är uppbyggda av.

Två politiska system

Grundskola åk 7-9, samt gymnasie- och vuxenskola

Välj ett land med demokrati. Undersök hur det är ställt med demokratin i landet. Utgå ifrån de fem demokratibegreppen och de byggstenar som dessa i sin tur är uppbyggda av.

Väl ett annat land med svagare demokrati / auktoritärt system. Undersök hur det ser ut med de politiska förhållanden som relaterar till de fem demokratibegreppen och de byggstenar som dessa i sin tur är uppbyggda av.

Jämför de två länderna. Vilka likheter och skillnader finns?

Demokratiska föremål

Grundskola åk 7-9, samt gymnasie- och vuxenskola

Välj ett valfritt föremål som du anser har med demokrati och politik att göra. Berätta varför du valt föremålet och vad det har med demokrati och politik att göra. Vilken av de fem demokratibegreppen och byggstenarna har föremålet att göra?

Svensk demokrati

Grundskola åk 7-9, samt gymnasieskola

*Hur är det ställt med den svenska demokratin?
Sätt dig in i frågan och analysera det svenska
demokratiska systemet utifrån de fem
demokratibegreppen.*

Stärka demokratin i världen

Grundskola åk 7-9, samt gymnasie- och vuxenskola

*Vad kan vi göra för att stärka demokratierna och de
politiska systemen världen över? Redogör för dina
tankar i frågan på minst en halv sida.*

Stärka demokratin i Sverige

Grundskola åk 7-9, samt gymnasie- och vuxenskola

*Vad kan vi göra för att stärka demokratin i Sverige?
Redogör för dina tankar i frågan på minst en halv
sida.*